

Espoon kaupunki
Sosiaali- ja terveystoimi

25.02.2015
päivitys 3.11.2015
päivitys 17.6.2016
päivitys 7.11.2016
päivitys 7.4.2017
päivitys 19.12.2017
päivitys 7.10.2019
päivitys 27.2.2020

MAKSUTTOMIEN HOITOTARVIKKEIDEN JAKELUOHJE

YLEISTÄ MAKSUTTOMASTA HOITOTARVIKEJAKELUSTA

Maksuttoman hoitotarvikejakelun lähtökohtana on lääketieteellisin perustein todettu pitkäaikainen sairaus, joka on kestänyt vähintään kolme kuukautta.

Sairauden hoitoon kuuluvien hoitotarvikkeiden jakelu perustuu maksuttomien hoitotarvikkeiden jakeluohjeeseen. Terveystieteiden ammattihenkilöt seuraavat ja arvioivat hoitotarvikkeiden tarpeen. Hoitotarvikkeiden yksilöllisesti määritelty tarve kirjataan asiakkaan hoitosuunnitelmaan. Asiakkaalla on oikeus saada hoitotarvikkeisiin liittyvää ohjausta ja neuvontaa terveydenhuollon ammattihenkilöiltä.

Hoitotarvikkeiden valintaa ohjaa asiakkaan yksilöllisen tarpeen ja terveydenhuollon ammattihenkilön arvion lisäksi hoitovälineiden ja -tarvikkeiden kilpailutusta koskeva hankintalainsäädäntö. Asiakkaalle myönnetään ensisijaisesti Espoon hoitotarvikekilpailutuksissa valittujen yritysten tuotteita. Mikäli tuotevalikoima ei sovellu asiakkaan yksilölliseen tarpeeseen, etsitään korvaava sopiva tuote.

Päätöksen hoitotarvikkeista tekee lääkäri tai muu terveydenhuollon ammattihenkilö, joka kirjoittaa maksuttomia hoitotarvikkeita koskevan lähetteen.

Maksuttomia hoitotarvikkeita koskevassa läheteessä tulee näkyä

- lääketieteellinen syy, diagnoosi
- tuote ja arvioitu tarve
- terveydenhuollon ammattihenkilön allekirjoitus

Maksuttomia hoitotarvikkeita luovutetaan potilaalle pääsääntöisesti kolmesta kuuteen (3 - 6) kuukauden tarve kerrallaan. Annetuista tarvikkeista merkitään tieto asiakastietojärjestelmään.

Hoitotarvikkeet luovutetaan maksutta.

Maksuttomien hoitotarvikkeiden jakeluohjeen ohjeellisista enimmäismääristä voidaan poiketa lääkärin läheteellä tilanteissa, joissa on selkeä lääketieteellinen/hoidollinen syy tarvikemäärän lisääntymiseen. Tämän lähetteen arvio vielä ylilääkäri, joka tekee lopullisen päätöksen jakeluohjeen enimmäismäärän ylittämisestä.

Maksuttomiin hoitotarvikkeisiin eivät kuulu mm. seuraavat tuotteet: lääkinnälliset valmisteet, keittosuola, pastat, puuterit, näytteenottovälineet, liukulakanat, esiliinat, tippasuojat, kertakäyttökäsineet, vuodesuojat eivätkä normaaliin henkilökohtaiseen hygieniaan/perushoitoon liittyvät tuotteet mm. terveystieteet, pesuvoiteet, ruokalaput, vanut jne.

Hoitotarvikkeiden jakeluohjetta voidaan päivittää vastaamaan ajantasaisia hoitosuosituksia terveystieteiden tulosyksikön johtajan päätöksellä.

Lisätietoja hoitotarvikeyksiköstä:

Puh 09 8164 2458, puhelinaika on arkisin klo 9.00–11.00

Fax 09 816 22061

Asiakkaat voivat tilata tuotteita netin kautta heti sen jälkeen, kun lähete on tehty hoitotarvikeyksikköön.

[Hoitotarvikkeiden tilaaminen](#)

SISÄLLYS LUETTELO

YLEISTÄ MAKSUTTOMASTA HOITOTARVIKEJAKELUSTA	1
1. DIABEETIKON HOITOVÄLINEET	3
1.1. Insuliiniruiskut ja insuliinikynän neulat	3
1.3. Insuliinipumpputarvikkeet	3
1.3.2. Sensoroiva verensokerin seurantajärjestelmä tyypin 1 diabeetikoille	3
1.4. Verensokerimittarit	3
1.4.1. Verensokerin mittausliuskat	4
1.4.2. Ketoaineiden mittausliuskat	4
1.4.3. Verinäytteenottolaite	4
1.4.4. Lansetit verinäytteenottoa varten	5
2. UROLOGISET HOITOVÄLINEET	5
2.1. Virtsakatetit	5
2.2. Virtsankeräyspussit	5
2.3. Virtsankeräyspussin kiinnitykseen	5
2.4. Ulkoisen virtsankeräjä	5
2.5. Inkontinenssituetit	5
2.5.1. Vaipat	5
2.5.2. Inkohousut	6
3. ULOSTE INKONITINENSSI	6
4. AVANTEENHOITOVÄLINEET / -TARVIKKEET	6
4.1. Suoliavannevälineet	6
4.2. Virtsa-avannevälineet	6
4.3. Muut avannetarvikkeet	6
5 GASTROSTOMIAVÄLINEET	6
6 TRACHEOSTOMIAVÄLINEET	6
7 MUUT KATETRIT	7
8 HAPPIKASTIN JA HAPPIPULLO	7
9 KIVUNHOITOVÄLINEET	7
10 INR -ARVON TOTEAMISTARVIKKEET	7
11 KESKUSLASKIMOKATETRIN HOITOVÄLINEET	7
12 MUUT HOITOVÄLINEET	7
13 HAAVANHOITOVÄLINEET	7

1. DIABEETIKON HOITOVÄLINEET

1.1. Insuliiniruiskut ja insuliinikynän neulat

Pistosvälineiden (neulojen ja ruiskujen) vaihtamista suositellaan joka pistoskerta.

1.2. Insuliinikynät

Kestokäyttöisiä insuliinikyniä annetaan 1 kpl/vuodessa kutakin pistettävää insuliinilaatua kohti. Normaalkäytössä rikkoutuneen insuliinikynän tilalle annetaan uusi. Jos insuliinikynä katoaa tai rikkoutuu huolimattomuuden takia, asiakas hankkii uuden kynän itse.

1.3. Insuliinipumpputarvikkeet

Pääsääntöisesti asiakas hankkii insuliinipumpun erikoistarvikkeet (pumppukohtaiset erikoisparistot, vyöt, laukut) itse.

Pumppuun tarvittavia paristoja annetaan erikoissairaanhoidon lähetteen mukaan.

1.3.1. Sensoroivaa insuliinipumppua käyttävien diabeetikoiden sensorit

Sensoroivaa insuliinipumppua käyttäville diabeteslapsille ja -nuorille myönnetään erikoissairaanhoidon (julkisen terveydenhuolto) lääkärin läheteellä tarvittavat sensorit. Aikuisille myönnetään sensoreita Espoon Diabeteskeskuksen erikois- sairaanhoidon lääkärin harkitsemalla läheteellä. Sensoreiden tarve ja määrä arvioidaan kerran vuodessa.

1.3.2. Sensoroiva verensokerin seurantajärjestelmä tyypin 1 diabeetikoille

Sensoroivan verensokerimittarin tarve arvioidaan erikoissairaanhoidossa tai Espoon Diabeteskeskuksessa sovittujen kriteerien perusteella. Sensoreita annetaan 3 kk välein, 6+7+6+7 sensoria/12kk.

Järjestelmä on tarkoitettu seuraaville erityisryhmille:

- Diabeetikoille, joilla on vakavia hypoglykemioita tai ongelmallinen hypoglykemia taipumus ja joilla on tarvetta jatkuvaan tai usein toistuvaan glukosisensorointiin.
- Raskautta suunnittelevat tai raskaana olevat tyypin 1 diabeetikot (sekä imettävät), jotka mittaavat verensokerin 8-10 kertaa päivässä.
- Hypoglykemiapelkoiset tyypin 1 diabeetikot, jotka mittaavat verensokerin yli 6 kertaa päivässä.
- Henkilöt, joilla on sellainen työ, että sormenpäämittauksien suorittaminen on vaikeaa tai huono ääreisverenkierto. Ts. työ, jossa kädet likaantuvat tai tarvitaan herkkää sormenpäiden tuntoa (esim. maatalouslomitajat, auton asentajat, muusikot).
- Pistospelkoiset diabeetikot, jotka eivät pistospelon takia tee verensokerin omaseurantaa.
- Lapsi/nuori (alle 25 v)
- Dialyysi- ja elinsiirtopotilaat (6 kk siirron jälkeen)
- Muu pitkäaikaissairaus, joka vaikuttaa glukositasoon. Näitä syitä ovat mm. usein toistuvat infektiot, imeytymisongelmat tai kortisonikuurit
- Kausittaisen sensoroinnin vaihtoehtona

1.4. Verensokerimittarit

Asiakkaalle myönnetään käyttöön **yksi** perusmittari. Jos asiakkaalla on käytössä useita eri mittareita, hän saa tarvitsemansa mittaliuskat yhteen mittariin. Verensokerimittareita annetaan ja vaihdetaan tarvittaessa.

Lapsipotilaiden mittaritärkeistä tehdään aina erikoissairaanhoidossa yksilöllinen tarvearvio, jonka perusteella myönnetään tarvittava mittari / tarvittavat mittarit.

1.4.1. Verensokerin mittausliuskat

Omaseurannasta ei ole lisähyötyä, jos asiakas on sairastanut diabetesta (tyyppi 2) yli vuoden, hänen HbA_{1c}-arvonsa on tavoitteen mukainen eikä hän käytä hypoglykemoille altistavia lääkkeitä. <http://www.kaypahoito.fi/web/kh/suositukset/suositus?id=hoi50056>
Terveystieteiden ammattilaisen arvion ja lähetteen perusteella asiakas saa tilanteen edellyttäessä (esim. sairastuminen, ennalta tiedetty toimenpide, leikkaus, raskaus jne.) omaseurantalaitteen ja mittaliuskat maksuttomina hoitotarvikkeina.

Plasmanglukosin omamittaus ja mittausliuskojen tarve

Tilanne	Tarkoitus	Mittausajankohdat	Tavoite glukoosipitoisuuden suhteen	Liuskatarve / viikko	Tarpeenkesto
<i>Pitkäaikaiset tarpeet</i>					
Tyyppin 1 diabetes tai tehostettu insuliinihoito tyyppin 2 diabeteksessa	Glukoositasapainon muutoksen havaitseminen	Ateriaparimittaukset (ennen ateriaa ja kaksi tuntia aterian jälkeen) Mittaukset nukkumaan mennessä ja seuraavana aamuna	Korkeintaan 2–3 mmol/l:n suurenema aterian yhteydessä Pysyy tasaisena yön aikana	56	Pysyvä
Tyyppin 2 diabetes ja perusinsuliini tai hypoglykemialle altistava hoitomuoto	Glukoositasapainon muutoksen havaitseminen	Ateriaparimittaukset Mittaukset nukkumaan mennessä ja seuraavana aamuna	Korkeintaan 2–3 mmol/l:n suurenema aterian yhteydessä Pysyy tasaisena yön aikana	21	Pysyvä
Tyyppin 2 diabetes ja hoitomuoto, joka ei altista hypoglykemialle	Glukoositasapainon muutoksen havaitseminen	Ateriaparimittaukset Mittaukset nukkumaan mennessä ja seuraavana aamuna	Korkeintaan 2–3 mmol/l:n suurenema aterian yhteydessä Pysyy tasaisena yön aikana	10	Pysyvä
<i>Lisätarve</i>					
Poikkeuksellinen elämäntilanne	Hyper- tai hypoglykemian toteaminen	Ateriaparimittaukset Liikunnan yhteydessä Sairastuessa	Tasainen glukoosipitoisuus	28, tarve yksilöllinen	noin 4 viikkoa

(lähde: Diabetes, Käypä Hoito -suositus, 7.2.2018)

1.4.2. Ketoaineiden mittausliuskat

Yksilöllisen tarpeen mukaan tyyppin 1 diabeetikoille sekä vaikeaa epilepsiaa sairastaville lapsille erikoissairaanhoidon hoitavan lähetteen perusteella.

1.4.3. Verinäytteenottolaite

Yksilöllisen tarpeen mukaan

1.4.4. Lansetit verinäytteenottoa varten

Verinäytteenottolansettia voi käyttää 1-6 kertaa tai 1-3 vuorokauden ajan hyvissä olosuhteissa.

2. UROLOGISET HOITOVÄLINEET

2.1. Virtsakatetrit

- kertakäyttöiset katetrit 1-6 kpl / vrk
- laajentava katetri (miehille) lääkärin ohjeen mukaan
- kestopkatetrit tarpeen mukaan
- erikoiskatetrit yksilöllisen tarpeen mukaan
- subrapubinen katetri lähetteen mukaan
- cystofix -tarvikkeet hoitosuunnitelman mukaan

2.2. Virtsankeräyspussit

- virtsankeräyspussi 1-3 kpl /vko
- narupussi tarpeen mukaan
- phylostomiakatetripussit, suodattimella 1-2 kpl / vko
- phylostomiakatetripussien kiinnitysteippi 1-2 kpl / vko
- phylostomiakatetrin kiinnitysalusta 1-2 kpl/vko

2.3. Virtsankeräyspussin kiinnitykseen

- kiinnityslahje 1-4 kpl / vuosi
- kiinnitysnauhat 1-4 kpl / vuosi
- virtsankeräyspussin muovinen kiinnitysteline sänkyyn, tarpeen mukaan
- HUOM: kiinnityslahje, -nauhat eivät ole kertakäyttöisiä, kestävät useita pesukertoja.

2.4. Ulkoinen virtsankerääjä

- ulkoinen virtsankerääjä (urinaali, kondomi) kiinnitysnauhalla tai itsekiinnittyvä 1-3 kpl / vrk
- toistokateroiville 1- 6 kpl / vrk

2.5. Inkontinenssituotteet

2.5.1. Vaipat

Vaippoja myönnetään diagnostisoidusta sairaudesta aiheutuvaan päivittäiseen ja jatkuvaan kasteluun (diagnosoidulle keskivaikeaa ja vaikeaa virtsainkontinenssia sairastaville) yli 4 - vuotiaille henkilöille, joilla on diagnosoitu elimellinen pitkäaikainen sairaus tai kehitysvamma.

- Pitkäaikaissairaille, joiden vaippojen tarve johtuu esimerkiksi:
- Virtsarakoon vaikuttava primäärinen neurologinen sairaus. Kehitysvamma, joka ei mahdollista kuivaksi pysymistä (lähetteessä oltava selkeästi kastelun mekanismi). Selkäytimen toiminnan häiriintymiseen johtava tila. Lääketieteellisen hoidon aiheuttama virtsarakon toiminnanhäiriö. Kotona asuvat saattohoitopotilaat.

Virtsainkontinenssissa erotetaan kolme vaikeusastetta. Inkontinenssin diagnoosi ja aste määritetään esitietojen ja kliinisten tutkimustulosten pohjalta.

ASTE 1 LIEVÄ

Virtsa karkaa harvoin tai ponnistettaessa. Asiakas hankkii vaipan itse

ASTE 2 KESKIVAIKEA

Keskivaikean inkontinenssin virtsa karkaa usein ja määrä on n. 1,5 dl kerrallaan

ASTE 3 VAIKEA

Virtsa karkaa jo levossa = täysin kasteleva

Vaippoja voidaan myöntää maksuttomina hoitotarvikkeina, kun potilaan inkontinenssin aste on keskivaikea tai vaikea. Vaippoja myönnetään 1-5 vaippaa / vrk ja tarvittaessa verkkohousuja 5 kpl / 3 kk, kuitenkin huomioiden potilaan yksilöllinen tarve.

2.5.2. Inkohousut

Inkohousut myönnetään asiakkaalle tukemaan hänen omatoimista selviytymistään wc - toiminnoissa lähetteessä olevien diagnoosien perusteella. Inkohousuja myönnetään 1 - 3 kpl /vrk hoitotarvikejakelun erillisen, yksilöllisen harkinnan perusteella.

3. ULOSTE INKONITINENSSI

- anaalitamponi 20 kpl / kk
- ulosteinkontinenssi joka lääkärin tutkima ja diagnostisoima

Huom! anaalitamponin käyttö aloitetaan pääasiassa erikoissairaanhoidossa.

4. AVANTEENHOITOVÄLINEET / -TARVIKKEET

4.1. Suoliavannevälineet

- avannepussi, suljettu 3 kpl / vrk
- avannepussi, tyhjennettävä 2-5 kpl / vko
- avannesuoja (ns. saunapussi) 1-4 kpl / vko
- avanteen suojalevy 1-4 kpl / vko
- avannekorkki, 1-osainen 1 kpl / vrk

4.2. Virtsa-avannevälineet

- virtsa-avannepussi 7 kpl / vko
- suojalevy 3-7 kpl / vko

4.3. Muut avannetarvikkeet

- suojapasta max 2 tuubia / kk
- ihonsuoja spray tarpeen mukaan
- liimanpoistopyyhkeet, -aine lähetteen mukaan
- sirotejauhe tarpeen mukaan, suojapastan kanssa
- suojapastarengas suojalevyn vaihdon yhteydessä
- Convex-rengas suojalevyn vaihdon yhteydessä
- sulkija 1 kpl vko
- avannevyö 3-4 kpl / vuosi
- huuhtelupussi 2 kpl / vuosi
- huuhtelukärki 4 kpl / vuosi

Poikkeus:

- ohutsuoliavanteessa suojalevyjen ja pussien käyttö saattaa olla suurempi.

5 GASTROSTOMIAVÄLINEET

Myönnetään asiakaskohtaisesti erikoissairaanhoidon lähetteen mukaan.

Maksuttomiin hoitotarvikkeihin eivät kuulu seuraavat tuotteet; lääkinnälliset valmisteet, keittosuola, esiliina, tippasuojat, suojakäsineet sekä ruokalaput, vanu jne.

6 TRACHEOSTOMIAVÄLINEET

Myönnetään asiakaskohtaisesti erikoissairaanhoidon läheteen perusteella.

Maksuttomiin hoitotarvikkeihin eivät kuulu seuraavat tuotteet; lääkinnälliset valmisteet, keittosuola, esiliina, tippasuoja, suojakäsineet sekä ruokalaput, vanu jne.

7 MUUT KATETRIIT

- ileostomiaimukatetri läheteen mukaan
- imukatetri, eri koot läheteen mukaan
- imupussit ja imuletkut läheteen mukaan

8 HAPPIRIKASTIN JA HAPPIPULLO

Happihoito aloitetaan erikoissairaanhoidossa ja sieltä saadaan lainaksi myös happirikastin.

- mikäli käyttäjä tarvitsee hapetta liikkeessä kodin ulkopuolella, hän vuokraa happipullon johon tarvitsee lääkäriltä todistuksen.
- lääkehapen asiakas ostaa itse saaden Kelalta korvauksen. Kelan korvausta varten asiakkaan tulee täyttää kelakorvauslomake, jonka liitteenä on lääkärin todistus, jossa määräys happihoidosta ja kuitit asiaan liittyvistä kustannuksista.

9 KIVUNHOITOVÄLINEET

Kipupumpun lääkeannostelua varten tarvittavat neulat ja ruiskut

10 INR -ARVON TOTEAMISTARVIKKEET

Antikoagulanttihoidon seuranta varten myönnetään lapsille liuskat ja lansetit.

11 KESKUSLASKIMOKATETRIN HOITOVÄLINEET

Myönnetään asiakaskohtaisesti. Steriilit taitokset ja ihonsuojalevyt kanyylin juureen ja puhdistukseen tarpeen mukaan. Lisäksi voidaan myöntää steriili haavakalvo kanyylin kiinnitykseen tarpeen mukaan.

Maksuttomiin hoitotarvikkeihin eivät kuulu seuraavat tuotteet; lääkinnälliset valmisteet, keittosuola, esiliina, tippasuoja, suojakäsineet sekä ruokalaput, vanu jne.

12 MUUT HOITOVÄLINEET

Myönnetään suojakäsineet syöpä-, reuma- ja MS -potilaille, joille annetaan myös neulat ja ruiskut.

Myönnetään keskoslasten ruokintaan ja lääkitykseen tarvittavat ruiskut ja neulat.

13 HAAVANHOITOVÄLINEET

Pitkäaikaisen haavan (yli 3 kk.) kotona tapahtuvaan hoitoon potilas saa hoitosuunnitelmaan kirjatut haavanhoitotuotteet terveysasemalta / kotihoidosta.

Mikäli potilaalla on haavan alipainehoito, haava luokitellaan pitkäaikaiseksi. Hoidon kustantaa potilaan terveysasema / kotihoito.

Maksuttomiin hoitotarvikkeihin eivät kuulu seuraavat tuotteet; lääkinnälliset valmisteet, keittosuola, esiliina, tippasuoja, suojakäsineet sekä ruokalaput, vanu jne.